

die met elkander strijden. Ook wordt dan na der gezegd wat tot verklaring dient. Is nu ook uit de geschiedenis duidelijk wie bedoeld worden en waarin de strijd bestond?

Hier wordt blijkbaar gedoed op wat we lezen in Daniel 8 vs. 20 en 21 nl:

De ram met de twee hoornen, dien gij gezien hebt, zijn de koningen der Meden en der Perzen.

Die harige bok nu is de koning van Griekenland, en de groote hoorn, welke tusschen zijne oogen is, is de eerste koning.

Daniel leefde, gelijk we weten, onder de regering van Darius en Cyrus of Kores, vorsten der Meden en Perzen. Dat was ruim 500 jaar vóór Christus.

Nu wordt in zijn profetisch boek het koninkrijk van Perzië o. a. voorgesteld door een ram, die geweldig kan stooten. Tegen dien ram komt dan een harige bok, die den ram aanvalt en nedervelt. Die harige bok, zegt de profet, is de koning van Griekenland.

Deze koning van Griekenland is Alexander de Groot, die 300 jaar na Daniel leefde. Alexander, vorst van Macedonië, toog oostwaarts en overwon den laatste Perzischen koning Darius Codomannus in drie veldslagen. Het Perzische rijk werd toen een deel van het Macedonische. Hieruit blijkt het letterlijk de voorzegging van Daniel, hem door God gegeven, is vervuld.

Een dichtlievend lezer vraagt of het goed is, verzen te schrijven, die niet rijmen en of iets dat niet rijmt, wel een gedicht kan wezen, zooals b.v. het vers: Het Onweder, van den dichter Bellamy.

Tot antwoord diene, dat de hoofzaak bij een gedicht is de gedachte; daarbij kan komen de maat, en eindelijk het rijm. Er is nog meer, maar dat laten we hier rusten.

Nu is bij de oudste dichters, b.v. die in den Bijbel voorkomen, als het lied van Mozes, dat van Debora, de inhoud eigenlijk alles. Er komt soms, als in Psalm 2 b.v. vooral, nog wel iets bij, namelijk de herhaling van het gezegde, het herzeggen of uitbreiden in andere woorden, maar dat is noch maat noch rijm.

Tot een voorbeeld kunnen dienen b.v. de verzen 3, 4 en 5 van genoemde Psalm 2. Laat ons Hanne banden verscheuren, en Hanne touwen van ons werpen. Die in den hemel woont, zal lachen; de Heere zal ze bespotten. Dan zal Hij tot hen spreken in Zijn toorn, en in Zijn grimmigheid zal Hij ze verschrikken. In later gedichten uit den tijd vóór Christus komt maat voor, zekere vaste regelen waaraan men zich hield, min of meer als bij ons in de muziek. Deze dichtmaat vindt men ook in onze verzen weder, al is er in de maten groot verschil bij vroeger.

Rijmende verzen echter dagteekenen uit veel later tijd en komen in de oude talen, ten minste toen ze nog levende talen waren, niet voor. Er zijn wel Latijnsche verzen die rijmen, maar die zijn niet door Romeinen gemaakt. In de nieuwere talen werden de rijmende verzen algemeen. Toch bleef men ook wel rijmloze verzen maken en groote dichters, als Shakespeare, Milton en Goethe, hebben hunne werken veelal in zulke verzen geschreven. Ze komen in vreemde talen ook dikwijls voor. In het Fransche echter nooit.

Bij ons werden rijmloze verzen hoofdzakelijk gemaakt tegen het einde der achttiende eeuw. Doch ze hebben weinig plaats gehouden. Voor de ooren van vele Nederlanders is 't niet genoeg dat een vers maat heeft, maar moeten er ook rijmklinken zijn. Dit is nu wel niet juist, maar zeker is, dat onze grootste dichters tot nu toe, bijna nooit rijmloze verzen schreven. Iets bijzonders dat nu bijna nooit meer voorkomt, maar wel in de middeleeuwen, was het „stafrijm.“ D. w. z. men bracht in elken regel woorden die met denzelfden klank begonnen, b.v.:

Nu zweeft de zoete zuidenwind
Zacht over berg en bosch.
De witte wolken drijven heen.
De lieve lente kwam.

Onze vrager zal nu wel begrijpen dat een vers of gedicht niet afhangt van het rijm. Doch het blijft waar, dat men in ons land zelden rijmloze verzen verkliest. Maat echter, moet naar onze begrippen een vers hebben. Het is gebonden stijl. Laat men de maat ook weg, dan wordt het zeer moeilijk de grens te trekken tusschen dicht en onacht.

We kunnen er hier niet meer van zeggen. 't Zal nu wel duidelijk zijn. Alleen dient nog wel opgemerkt, dat niet al wat rijmt een vers of gedicht is. Want dan zouden alle makers van nieuwjaarsverzen en bruilofslieden tot de dichters of de dichters behoeven, en zoodoende zou dat geld al te groot worden. Met een weinig goeden wil, kan ieder nog wel wat rijmen. Maar dichters is een bijzondere gave Gods, die men zich met den besten wil niet kan verwerven. Wel kan men haar oefenen en alzoo besteden. Zij het maar steeds tot Gods eer!

Op een vraag van P. V. te K. dient tot antwoord dat de *Epacta* (t'woord beduidt: bijvoeging) is 't getal dagen sinds de laatste nieuwe maan tot 1 Januari. Men heeft die kennis derer tijden noodig tot berekening van het Paasche, feest van welks tijd gelijk men weet weer die van Hemelvaartsdag en Pinksteren afhangt.

CORRESPONDENTIE.

P. V. te K. Uw twee, eigenlijk zes vragen hebben we te beantwoorden, doch iets anders gaat nog voor.

Ds. L. G. G. te Z. Vriendelijk dank voor de zeer gewaardeerde opmerking, die we gaarne zullen opnemen.

J. H. O. te P. (of R.) Uw schrijven van den 18en Aug. ontvingen we pas den 22en, dus te laat voor uw doel. Wellicht is te Parijs 14 Rue de Trévise de inlichting te krijgen.

HOOGENBIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Zullen verantwoordelijkheid van de Redactie)

Geachte Redactie!

Het zij mij vergund door uw blad de aandacht te vestigen op een verschijnsel, dat er niet zijn moest.

Telken jare blijkt uit de jaarverslagen, dat een betrekkelijk groot aantal doofstomme kinderen van Gereformeerden huize hunne opleiding ontvingen in de Doofstommen Instituten te Rotterdam en te Groningen, in plaats van te worden toevertrouwd aan het Gereformeerde Instituut der vereeniging Effatha te Dordrecht.

Nu moge van beide eerstgenoemde Instituten veel goeds kunnen worden gezegd, wat de zorg voor de maatschappelijke vorming aangaat; en aan de vrijheid, die men er geeft om overeenkomstig de belijdenis der ouders catechetisch onderwijs te ontvangen, alle lof worden gegeven; het onderscheid tusschen deze stichtingen en Effatha blijft toch van niet geringe betekenis.

In Effatha tracht men opvoeding en opleiding zoo nabij mogelijk te doen komen aan die in een Gereformerd huisgezin en de geheele inrichting, zoo wat het gezinsleven als wat het onderwijs in al zijn deelen betreft, te doen beantwoorden aan den eisch van Gods Woord.

Alles, wat voor het plaatsen van kinderen in een Geref. school kan worden aangevoerd, kan worden aangevoerd voor het plaatsen van doofstomme kinderen in Effatha.

Wat mag oorzaak zijn van bovengenoemd verschijnsel? Is het de vrees, dat de verpleegkosten in Effatha (f 210 jaarlijks) hooger zijn dan die in beide andere Instituten? Het bestaan van Effatha's ondersteuningskas, uit welke de verpleegkosten van tal van leerlingen voor een belangrijk deel worden versterkt, toont duidelijk, dat er in Effatha voor kinderen van minvermogende ouders plaats is.

Zeer gewenscht ware, dat kerkeraren, predikanten en onderwijzers hun raad en invloed aanwendden, zoo menigmaal in hun gemeenten of omgeving voor een doofstom kind gelegenheid tot opleiding wordt gezocht, om Effatha aan te bevelen.

De heer L. C. Oranje, hoofdonderwijzer van Effatha's Instituut te Dordrecht, is steeds gaarne bereid gewenschte inlichtingen omtrent plaatsing van leerlingen te verstrekken.

Met achting,

Uw getrouwe leerer

G. H. VAN KASTEEL.

Geachte Redactie!

Mag ik zoo vrij zijn, een plaatsje in uw blad te verzoeken voor het volgende?

Op de bestuursvergadering van onze schietvereniging openbaarde zich verschil van meening over de vraag, of het aan een Christelijke schietvereniging geoorloofd is, deel te nemen aan een concours waarbij, behalve in de week, ook op Zondag wedstrijd gehouden wordt. Een der bestuursleden had er bezwaar tegen om er aan deel te nemen. Hij beweerde, dat men, door mee te doen, zich ook schuldig maakte aan de ontheiliging van den dag des Heeren, al schoot men zelf dan ook niet op Zondag. Men mocht zich niet vrijwillig afgeven met een zaak, die er toe leidt, dat de geboden des Heeren worden overtreden. Andere bestuursleden daarentegen zagen de zaak anders in. Hun meening was, dat er wel op zoo'n concours tegen Gods geboden gehandeld wordt, doch dat hij, die er aan mee doet, niet in 't minst verantwoordelijk is voor bovengenoemde zonde. Zij beweerden, dat het deelnemen aan een concours heel iets anders is dan lid te zijn. Zoodra men lid van is, draagt men mede de verantwoordelijkheid van wat het lichaam, de vereniging, doet.

Gaarne vernam nu onze vereniging over bovenstaande Uwe meening of die van andere Christelijke schietverenigingen, bij wie wellicht dezelfde kwestie al eens aan de orde is geweest. U dankzeggende voor de opname,

Hoogachtend,

Uw Daw. Dr.

H. H. HAGENS.

De arbeid onder de Hollanders te Essen aan den Ruhr.

Sedert den 17den Juli l.l. werd door mij voor den arbeid te Essen ontvangen: Van Ds. T. te Vorden f 2.50; uit de catechistieus der Geref. Kerk te Aalten A f 2.50; uit de catechistieus der Geref. Kerk te Aalten B f 5; van de Geref. Kerk te Smilde A f 2; door den heer Middelboek, verzameld door me. Los-Stoop te Zwijndrecht f 5; van den heer A. J. K. te Ternaasten f 2.50; van N. N. te Den Haag f 10; van een onbekende, post-merk Ubbergen f 25; van den heer D. A. de J. te Bodegraven f 1; van de Geref. Kerk te Bodegraven f 5; van den heer H. A. de J. te Zalt-Bommel f 7.50; van den heer G. A. de J. te Zalt-Bommel f 1; van N. N. te Zalt-Bommel f 1.

Hartelijk dank voor deze gaven. Met den meesten aandacht en met volle vrijmoedigheid bevelen wij bij den voortdurenden arbeid aan de Geref. Kerken en aan de broeders en zusters aan.

Ds. G. RENTING.

Winterswijk, 19 Aug. 1902.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Oldebroek, Ridderkerk, Bedum B en Zaamslag B, F. J. Hagen, cand. te Keeswijk. — Meerkerk en Wilnis, J. H. Jonker, cand. te Nieuweveen. — Kielwindeveer, H. de Bruyn, cand. te Oud-Vosmeer. — Wollega, J. J. Wielinga, cand. te Kampen. — Garlrip, A. J. Mulder, te Kockengen. — Harmelen, J. G. Kunst, te Schipluiden.

AANGEKOMEN: De Bilt, A. van Buuren, te Brunnisse. — Reitsum, C. A. R. van Reenen, te Teunissen. — Watergraafmeester, R. P. Haan, te Giessendam. — Hoogeveen, Oegema, te Wildervank. — BEDANKT: Winsum, H. W. Felderhof, te Doesburg. — Gissen en Waardhuizen, H. de Bruijn, cand. — Poortvliet, J. J. Voigt, te Raamsdonk.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hoek, J. de Vries, te Grijskerke. — Drunen, Th. J. L. Ruys, cand. — Boksmeer, H. van Woudenberg Hamstra, te Ooyen. — Zwolle, J. J. W. Bange, te Woltersum. — Kwadijk en Berken woude, W. van Roggen, te Knollendam. — Nijkerk, F. J. Los, te Barneveld. — Vriescheloo, G. Stoel, te Arnhem. — Peins en Zwijns, J. Dijkstra, cand. — Harmelen en Oud-Beerland, J. M. Ph. Schippers, te Huizen. — Westkapelle E. B. Couvée, te Enter. — Appingedam, L. van Giffen, te Zuisen. — Zinderwoude, J. W. Prins, cand. — Boksum, J. W. Poort, te Ureem. — Assen, G. Visser, te Tiel. — Wisskerke, B. Zoete, te Lopik. — Ammerstol, H. J. K. Meeter, te Overasselt. — Assendelft, C. Kunst, te Ouwkerke.

AANGEKOMEN: Numansdorp, C. Touw, te Linschoten. — Made, C. A. D. C. Hiebanda, cand. — Solwerd, A. de Pecker, te Spijkenisse. — Gaanderen, Dekker, te Bergambacht.

BEDANKT: Kaga, C. A. J. Meyerink, te Olde Iamer. — Zalt-Bommel, A. Stramrood J.H., te Grootebroek. — Boksmeer, H. van Woudenberg Hamstra, te Ooyen. — Warffum, C. G. N. Quack, te Deventer. — Maasricht, H. P. Rogaar, te Zuidlaren. — Kockengen, W. R. Kalkhoven, te Elspeet. — St. Jacobi Parochie, W. van Roggen, te Knollendam.

Advertentie.

Heden ontsiep zacht en kalm, onze geachte Neef,
ARIE JOHANNES WENSENBURG,
in den ouderdom van bijna 61 jaar.

Namens de familie,
J. MARIS A.,
Exécuteur Testamentair.
Klundert, 27 Aug. 1902.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

BREEBAART'S
ORGELHANDEL,
Damrak 22, Amsterdam.
De zaak zal op denzelfden voet door de firma worden voortgezet.

Kijkjes in onze Geschiedenis
Een leesboek voor school en huisgezin,

DOOR
N. HOFMEYER,

Leeraar aan het Staatsgymnasium te Pretoria.

17e duizend. — Prijs f 0.60.

Eenige exemplaren van dit door Engeland in de Kaapkolonie verboden boekje zijn verkrijgbaar.

Amsterdam.
Pretoria.

BOEKHANDEL
VOORHIEEN
HOEVEKER & WORMSER.

VRAAGT:
Packard-
Orgel,
met Harp en Pijp-Diapason.
De schoonste register voor Solo-spel,
bij
GOLDSCHMEDING,
Warmoesstraat 141 en
Keizersgracht 305,
AMSTERDAM,
en bij H.H. Agenten.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Aan de leden der Vereeniging voor 1902 is verzonden:

HET LAND MIJNER VADEREN.

Indrukken op een reis door EGYPTE en PALESTINA,

DOOR

F. LION CACHET.

Met een voorrede van de dochter des Schrijvers.

Dit belangrijk werk is 278 bladzijden groot en bevat vele platen naar photographien, door den schrijver van de reis medegebracht.

Prijs ingenaaid f 2.75; in stempelband f 3.50.

De leden dezer Vereeniging die jaarlijks f 5.— betalen, ontvangen voor minstens f 5.— aan boeken en hebben bovendien het recht vóór den 31sten December van dit jaar voor f 5.— aan ingenaaidboeken uit het fonds der Vereeniging GRATIS te ontleiden.

Mon vrage de catalogus aan.

Amsterdam.
Pretoria.

BOEKHANDEL

VOORHIEEN

HOEVEKER & WORMSER.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,
Gevestigd te GRONINGEN.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOOTWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, K. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, Jons. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 99 1/2 pCt. in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissarissen en Makelaars in effecten. Inlichtingen worden verstrekt te Amsterdam door de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en E. J. RADIUS en H. J. DANE, Keizersgracht 207; te Rotterdam door den heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Verschenen:

Dr. A. KUYPER,
DE ENGELN GODS,
een boek in royaal formaat van ± 300 bladzijden.

Prijs f 2.50 ingenaaid; f 3.25 in fraaie stempelband.

Amsterdam.
Pretoria.

BOEKHANDEL

VOORHIEEN

HOEVEKER & WORMSER.

Homoeopathische Apotheek
van **ALBERT SOMMER.**

Amsterdam, Singel hoek Heiligenvoeg.

Speciaal middel tegen Asthma, nieuwe en beproefde uitvinding, voor gemiddeld tijd voldoende f 1.50.

Berolinum, afdoend middel bij likdoornen, per penscelleef f 0.40.

Arnica-haarloze tegen het uitvallen van het haar f 0.65.

Hensala Tonicum, een limonade hiermede bereid verfrist en versterkt, f 0.70.

Fucus Tinctuur bewerkt afname van vet zonder nadeelge gevolgen, f 2.—.

Nieuwe prijs-courant 1902 met zeer verlaagde prijzen gratis en franco.

VRIJE UNIVERSITEIT.

ADMISSIE-EXAMEN.

Het eerstvolgend EXAMEN ter toelating tot de lessen aan de Vrije Universiteit gegeven, zal D. V. worden afgenomen op een nader te bepalen dag in September. Hun, die zich daaraan wenschen te onderwerpen, wordt verzocht, zich met opgave van ouderdom, woonplaats en der faculteit, waarin zij wenschen te studeeren, schriftelijk aan te melden bij den ondergeteekende, vóór of op Maandag 15 September.

Daarbij worde herinnerd aan het volgende Senaatsbesluit, betreffende het Hebreeuwsch:

„Aan hen, die tot de colleges in de Hebreeuwsche taal en de Bijbelsche antiquiteiten wenschen te worden toegelaten, zal, na gunstigen uitslag van het Admissie-Examen, een afzonderlijk examen worden afgenomen in de eerste beginselen der Hebreeuwsche taal, waaruit zal moeten blijken, dat de candidaat met behulp van het woordenboek een paar verzen Hebreeuwsch grammatisch kan ontleden en vertalen. Aan dit examen moeten zich onderwerpen allen, die tot de colleges in de Hebreeuwsche taal en de Bijbelsche antiquiteiten wenschen te worden toegelaten, dus ook zij, die met gunstigen uitslag het eindexamen aan een Gymnasium of voor de Staatscommissie hebben afgelegd.“

De dec. der III. fac.,

Dr. J. WOLTJER.

GEREFORMEERD GYMNASIUM

TE AMSTERDAM.

Het tweede Toelatings-Examen zal gehouden worden Dinsdag

3 September, des morgens 9 uur. Aangifte vóór Maandag 1 September.

De lessen beginnen Donderdag 4 September, des morgens 9 uur.

PROGRAMMA's zijn te verkrijgen bij **Höveker's Boekhandel,** Kalverstraat 154.

Dr. J. WOLTJER.

Wed. P. VAN ELJK & ZONEN,
DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden a DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering
Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 547 en 549.

Maatschappelijk Kapitaal: **Een Millioen Gulden.**

Commissarissen:
Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE
Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen **KAPITAAL en LIJFRENTE** tot elk bedrag.

Verschenen bij Höveker & Wormser,

Kalverstraat, Amsterdam:

Cabinet-Portret

van

Prof. Dr. J. WOLTJER.

Prijs f 1.—.

PIJPORCELS

voor kleine Kerken, steeds voorhanden aan

de Orgelfabrik van de Firma

C. C. BENDER, te Leiden.

VERSCHEENEN:

Is de authentieke tekst der Liturgie
in 1586 of in 1619 vastgesteld?

ANTWOORD 331 Dr. L. A. VAN LANGERAAD,

OP DISS.

De tekst van de Liturgie der Nederlandsche Gereformeerde Kerken,

DOOR

Dr. H. H. KUYPER,

Hoogleraar aan de Vrije Universiteit.

Prijs f 0.90.

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

VOORHIEEN

HOEVEKER & WORMSER.

ORGEL.

Te koop, een nog zoo goed als nieuw Fransch Orgel, 4 doorlopende spellen, met 16 voet Bourdon, zeer zwaar van geluid, goed voor kerk of zaal, voor spotprijs. Alle dagen te zien bij W. KOOIJ, Tollenaarsstraat No. 56, Rotterdam.

HOEVEKER & WORMSER,

Kalverstraat 154, Amsterdam.

De leerboeken op het

Gereformeerd Gymnasium
in gebruik, zijn steeds voorhanden.

PROGRAM

Gereformeerd Gymnasium. . . f 0.25.

Telefoon 4086.

Vrije Universiteit.

In dank ontvingen:

Voor de Vereeniging:

Aan Legaten:

Door den heer H. T. Lijbse te Arnhem, van wijlen een heer A. J. Nichoff f 1000.

Aan Contributiën:

Door den heer A. Verduijn te Oudshoorn f 144.50; door den heer P. Hoppe te Vreeland f 27; door Ds. Z. Hoek te Ambt Vollenhove f 15.50; door den heer L. de Hoog Man, te Zuidland f 20.50; door Ds. H. Kohnberg te Zevenhoven uit Aarlanderveen f 41.25.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit): Van de Geref. kerk te Rotterdam A (her-plaatst wegens mistelling) f 145.30; van Heu te Velp B f 28.97; van idem te Vlaardingen B f 24.57 1/2; van idem te Putten (Geld.) f 6.

Aan Schenkingen:

Door den heer D. Folkerts te Scharnegoutum, van T. R. te T. f 2; ingekomen bij Diaconus Buhman Letter W. f 1.25.

Voor het Studiefonds:

Door den heer H. T. Lijbse te Arnhem, legaat van wijlen een heer A. J. Nichoff f 500.

S. J. SKEFAT,

Hoogleraar.

Penningsmeester.

Boek- en Courantdruckerij:

DE ROEVER, KNÖRR & BAKEL,

Amsterdam.

De blad-
bijdragen
aan de AD-
vertentie-
kenners voor

Dan

's Heeren

Thans he-
ren ordinan-
Van de r-
lijke orde-
noemt.

Van de
tuurlijk-ge-
darna te
aan het n-
hoorzamen.

Van het
zakelijkheid
van het nie-

Van het
zedelijke of

Van het
uw willen,
onvoorwaar-
richt en be-
het er mee

Te hand-
natuur-gebe-